

BÉKÉSI ÚJSÁG

Roma Oldal

Mindenki örömmel fogadta a roma szakembereket

Békés városában a helyi adottságok miatt az Epreskerti óvodában a legmagasabb a roma gyerekek aránya. Ezért is öröndetes, hogy az elmúlt években két roma származású pedagógiai asszisztens is segítette az óvónők munkáját. Jelenleg az óvodában tölti főiskolai záró gyakorlatát egy roma származású óvodapedagógus-jelölt is.

Farkasné Lólé Rita lapunknak elmondta, hogy pedagógiai asszisztensként dolgozott az óvodában 2004 őszétől. Hozzátette, magasabb végzettséggel, teológiai diplomával is rendelkezik. Az intézményben eltöltött időszakról elmondta, nagyon jól érezte magát az óvodában, a gyerekek, a szülők és a munkatársai is igen hamar elfogadták, befogadták. Munkája során azt tapasztalta, hogy az ide járó gyerekek nagy többsége hatalmas hátránnyal kezd meg az óvodát nagyon fontos számukra a korai ellátás. A sok játéklehetőség mellett, szükségük van fejlesztő, felzárkóztató, logopédiai segítségre.

– Nagyon örültem, hogy munkám segítségével lehettem az óvónőknek, és a szülők is bizalommal fordultak hozzám. Jelenleg GYED-en vagyok, de ha tehetem, kislányommal együtt meglátogatjuk az óvodát, a gyere-

ket, és a volt munkatársakat – mesélt jelenlegi életéről Rita.

Konkoly Klaudia az elhangzottak folytatásaként kifejtette: „Az óvodai munkámat egy pályázatnak köszönhetően koordinátorként kezdtem. Számomra az igazi hivatás mégis az volt, amikor már pedagógiai asszisztensként lehettem a gyerekek között. Az ovisok könnyen elfogadtak, hiszen legtöbbször már találkoztam. Mivel már ismerem a gyerekeket, így a három évesek beszoktatása, a szülőktől való elválás könnyebb. Nagyon fontos, hogy a roma gyerekek elsajátítsák a közösségi élet ismérveit.” A jelenleg hathetes gyakorlatát töltő főiskolai hallgató, Labancz Tünde örömmel mesélte, hogy márciusban lesz a gyakorlati államvizsgálója és reményei szerint lesz arra lehetősége, hogy óvodában dolgozhasson. Szeretné kamatoztatni a megszerzett tudását a roma és nem roma

Pillanatkép az Epreskerti Óvodából

gyerekek tanításában. Tünde szerényen hozzáfűzte, reméli, hogy sorsa jó példát szolgált a gyerekek és a roma társadalom számára. Bondárné Pásztor Emma Ildikó vezető óvónő összegzésként elmondta, évek óta folyamatosan emelkedik az intézményben a roma gyerekek létszáma, ezért is örülnek, hogy lehetőségük volt

megfelelő iskolai végzettséggel rendelkező, roma származású munkatársakkal dolgozni.

– Az eddigi tapasztalataim jók, könnyen beilleszkedtek. Így ők is könnyebben végezték munkájukat. Egész évben szükségünk lenne a szakképzett segítségükre, mellyel hozzájárulnak, hogy gyermekeink képességei

szerint gondtalan, biztonságérzetet nyújtó környezetben nevelkedjenek, fejlődjenek. Reméljük ezután is lesz lehetőség pályázni, hogy óvodásaink érdekében továbbra is segíthessék munkánkat, melyet a szülők is örömmel fogadnak – zárta értékelését az Epreskerti óvoda vezető óvónője.

Kitüntették

A Békési Cigány Kisebbségi Önkormányzat (BCKÖ) üléséről számolt be lapunknak Czibanó Tihamér. A BCKÖ elnöke elmondta, hogy minden évben tanulmányi versenyt szerveznek az általános iskolások számára. Az immáron hagyományosnak mondható program nagy népszerűségnek örvend a diákság körében. A tanulóink átlagát a kisebbségi önkormányzat a következőképpen határozta meg. Az alsó tagozatos diákokat 4,0 átlag felett, a felsősöket 3,7 átlag feletti teljesítmény esetén könyvvjutalomban részesítik. Az önkormányzat ülésén beszámolt a cigány tanulók oktatásával kapcsolatos tapasztalatairól Farkas Lászlóné, az Eötvös József Általános Iskola igazgatója, és Palatinus Pál, a Karacs Teréz Általános Iskola igazgatója.

Ugyancsak a Cigány Kisebbségi Önkormányzathoz kapcsolódó hír, hogy a cigányság integrációjának elősegítése érdekében végzett munkájáért Czibanó Tihamér a Békési Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke államtitkári kitüntetésben részesült. Az elismerő emléklapok és oklevelet Teleki László államtitkár Békéscsabán, a jótékonyági bál alkalmával adta át a BCKÖ elnökének.

„Rossz úton jár a magyarországi cigánypolitika”

Roma szempontból nem túl rózsás a helyzet a munkahelyek tekintetében – szögezte le Farkas Flórián, a Lungo Drom elnöke egy közelmúltban megtartott fórumon. Farkas Flórián szerint évről-évre kevesebb pénz jut a cigányság integrációjára, és ezt főleg a családtámogatás és az oktatás sínyli meg. Teleki László esélyegyenlőségi államtitkár szerint ugyanakkor ma nagyobb keretből, több cigány tanuló kap ösztöndíjat, mint korábban. Farkas Flórián úgy vélekedett: nem lett semmi a munkahelyteremtésből, a cigányok közel hetven százaléka munkanélküli, szemben az országos 7,3 százalékos aránnyal.

Erdős Norbert, Békés országgyűlési képviselője hangsúlyozta, hogy a romák foglalkoztatását az segítené legjobban, hogyha megszűnnének az őket érő diszkriminációk, előítéletek és „tényleges együttműködés alakulna ki romák és nem romák között”

Konkrét stratégia van, viszont ennek látható eredménye években mérhető. A legfontosabb területeken, mint az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségmegőrzés és a

lakhatás mielőbb változtatni kell – jelentette ki. – Erdős Norbert hangsúlyozta, új alapokra kell helyezni 2006-ban a romapolitikát. Véget kell vetni a torzszalkodásoknak, szembenállásoknak, mert a növekvő számú cigányság

helyzete egyre kilátástalanabb. A megye településein, köztük Békés városában szinte minden cigányember arról panaszkodott, hogy súlyos diszkrimináció éri a munkát kereső romákat. Származásuk miatt nem igazán alkalmazzák

őket. Békés megyében a cigány munkavállalók nagy részének nincs bejelentett munkahelye, talán mert sokan csak feketén foglalkoztatnának vagy alkalmaznának cigány származású embereket és álláskeresőket.

Farkas Flórián a Lungo Drom elnöke, és Erdős Norbert országgyűlési képviselő a cikkszerző társaságában

BRIGÁDVEZETŐ KÉPZÉS INGYEN!

Szeretnénk bemutatni az Európai Unió által támogatott „Tessedikkel a XXI. századba – Második Esély Népfiókola” nevű EQUAL programunkat.

Az ingyenes képzés 2006. április 3-án indul.

A beiskolázott személyeknek lehetőségük lesz kézi földmunkák, bel- és árvízvédelmi ismeretek elsajátítására intenzív 3-4 hetes kurzus keretében.

Az oktatás során a résztvevők felkészítést kapnak kézi földmunkák, bel- és árvízveszély esetén szükséges tevékenységek elvégzésére, szervezésére, és irányítására. A képzés során megszerzett ismeretekről és készségekről hallgatóink a sikeres befejezést követően tanúsítványt kapnak.

A képzés tematikájának elkészítését és az oktatás vezetését a Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar tanárai végzik.

A képzés helye: Szarvas

A képzés időtartalma 3-4 hét, hétfőtől péntekig. Jelentkezési határidő: 2006. március 13.

A képzés időtartalmára ellátást, szállást, utazási hozzájárulást és képzési támogatást biztosítunk.

Amennyiben a programunkkal és képzésünkkel felkeltettük érdeklődését, jelentkezzen Lakatos Gyulánál a 06-70/312-9175-ös telefonszámon, vagy személyesen az Ady u. 1. szám alatt.

Békési romák mondták

ROMÁK A SZÓRAKOZÓHELYEKEN

NAGY RÓBERT
ÁLLÁSKERESŐ

Békésen a roma fiatalokat nem engedik be a szórakozóhelyekre már évek óta, de ez nem is fog változni. Rólam nem lehet megmondani, hogy cigány vagyok, de a rokonaimmal, barátaimmal ha megyek valamelyik szórakozóhelyre, rögtön zártkörű rendezvényé alakul. Ezért én ha tehetem Mezőberénybe járok át szórakozni, mert ott roma a tulajdonos. Őt nem érdekli, hogy milyen vagyok, fogyasztok, jól érzem magam nála. Ő pedig ezért meg is tesz mindent az én és szórakozó társaim érdekében.

BOZSÁNYI
GÉZA
ÁLLÁSKERESŐ

Nem értem meg miért nem engednek be. A balhék miatt?! Ahová nem járnak romák, ott is hallani a verekedésekről, balhékrol. Hangsúlyozom: ahová nem járnak romák! Tehát mi a konzekvencia? Nem csak a romák csinálják a balhét. Ügyeletes „nagy fiú” minden szórakozóhelyen van, viszont szórakozni mi is szeretnénk és igényünk is van a szórakozásra, lazításra. Nem értem, egyesek ebben miért gátolják a romákat. A rosszakat közülünk is ki lehetne szűrni, a többieket viszont be kellene engedni.

RÁCZ
ALADÁR
ZOLTÁN
ÁLLÁSKERESŐ

Talán a bőrszín miatt, talán a diszkrimináció végett, de nem igazán szeretnek bennünket. Félnek, nem szeretnek, pedig nem ismerik a romaságot és mégis előre elítélnék bennünket. Nem engedik be a romákat a helyi szórakozó helyekre, pedig a fizetőszközük ugyanaz a forint. Nem tudják, de a legszegényebb roma is – ha szórakozni megy – szeret költeni, ami valljuk meg jól jönne a tulajdonosnak fogyasztás címén. A szórakozóhelyek tulajdosait kellene megkérdezni arról, hogy mi alapján válogatnak.

UNYATYINSZKI
IZABELLA
SZOCIÁLIS
SEGÉLYEZETT

Rólam nem igazán látszik az, hogy származásom szerint roma vagyok. Hasonló esetek nem is igazán történtek velem. Negatív élményt viszont átéltem én is a barátaim révén. A szórakozóhelyre engem beengedtek volna, hisz rólam nehezen állapítják meg származásom, de a barátnőimet, testvéreimet és barátomat már nem. Ez így már igen kellemetlen volt minanyunk számára. De nem igazán értem, hogy egyesek mi alapján tehetnek ekkora különbséget ember és ember között.

A cigány nevek eredete és a foglalkozások közötti összefüggések

A cigányoknál ősi szokás, hogy mindenkinek cigány neve van. Ezek a nevek megkülönböztető nevek, már kiskorukban megkapják, egy-egy tulajdonos vagy valamilyen cselekvés, valamelyik ős neve lesz a névadó. Ezek a nevek ragadvány nevek. Ilyen nevek pl. férfinevek: Párno, Bango, Lolo, Nani, Tontos, Basir, Tilita, Hegli, Dilo, Joka, Kuslo, Kálo, Vörös, Basno stb. Női nevek: Vorzsa, Cini séj, Céna, Muca, Babus, Babori, Lusa, Pinka, stb. Kislány nevek: Ána, Pizse, Lina, Gyémánt, Pulyka stb. Párno, vagyis fehér, mert fehérebb volt a bőre, Kálo, ha feketébb volt. Bango, mert görbén járt, Kuslo mert kopasz volt. Ha később kezdett beszélni, akkor Mutonak nevezték. A vezetéknevek egy része a foglalkozásból adódott. Ilyen vezetéknevek: Kolompár, Reszelő, Ásós, Hegedűs, Faragó, Kovács, Kanalas, Kalányos, Rézműves, Rostás, Fazekas, Bogdán, Bog-

nár. Természetes vezetéknevek keletkeztek a cigány megkülönböztető névből is: Bangó (görbe), Balogh (balkezes), Lolé (piros), Jákó (szem), Kóté (ott), Pulya (pólyás), Loso (pohár), Czinka (cigány, kicsi). A magyar

nyelvű foglalkozás mellett néhány cigány nyelvű foglalkozási név is fennmaradt: Lavotta (lavuta = hegedű), Csurár (churi = kés, churo = rosta). A tizes években (1910) az erőszakos állami anyakönyv-

vezetés során a foglalkozásoknak megfelelően adtak vezetéknevet a cigányoknak. Így az is előfordult, hogy egymástól idegen családok is kaphattak hasonló nevet, de egy családban több vezetéknev is lehetett.

Milák Brigitta békési festő alkotása. Képünk illusztráció.

Kiemelten fontosak az ellenőrzések MEG KELL ÓVNI AZ ÉLETEKET

Békési tapasztalatairól számolt be a Békés Megyei Tüzeléstechnika Kft. szakembere a Békési Cigány Kisebbségi Önkormányzat közelmúltban megtartott ülésén. Mint kiderült, hogy sok helyen – általában a nehezebb szociális körülmények között élők – nem engedik be a házakba a kéményseprőket, illetve másutt nem fizetik ki a szolgáltatási díjakat. Ugyanakkor a lakosság elmondása szerint előfordul olyan is, hogy egyes helyekre nem mernek ki-menni a kéményseprők. Megkeresésünkre több család is jelezte: volt rá példa, hogy kihívták a szak-

embert, ám végül mégsem jutottak el hozzájuk. Az ellenőrzés elmaradása ugyanakkor komoly veszélyeket hordoz magában, akár emberéleteket is követelhet. Mindezek miatt a BCKÖ vezetése vállalta, hogy a társaság szórólappal, illetve tájékoztató anyagát eljuttatják a település roma lakosságához. Egyébként mindenféleképpen meg kell találni a közös nevezőt, hiszen életekről, biztonságos tüzelésről beszélünk, és az elmúlt napokban is az ország más tájain emberek haltak meg a nem megfelelően karbantartott tüzelőszeközök miatt.

Cigánybál Békésen

A BCKÖ cigánybált rendez március 10-én 19 órai kezdettel a békési Eötvös József Általános Iskola ebédlőjében. A belépőjegy ára 1200 Ft/fő. A rendezők a már hagyományként őrzött bálkirálynő választás mellett nótaversenyt is szerveznek. A szabadszedéses marhapörkölt fogyasztása alatt a Roma Junior: *Varga Pál, Varga Tivadar, Antóni Pál, és Farkas Károly* zenészek gondoskodnak a talpalávalóról és a garantáltan jó hangulatról. A rendezők szeretettel várnak minden érdeklődőt.

Kishírek a roma világból

GÁZÁREMELKEDÉS

Gyurcsány Ferenc 2005. december 12-én kijelentette, elérni, hogy a lakosság számára január 1-től a gázárak ne növekedjenek. Ezzel szemben január 18-tól a kormány megemelte a gáz árát. A lakosság esetében ez a drágulás 7,1; a nagyobb fogyasztóknál 8 százalékos.

CSALÁDTÁMOGATÁS?

Sok család az „új, igazságosabb” családtámogatási rendszerben kevesebb támogatást kap, mint az előző hónapban. Pedig ország-szerte hirdetik a plakátok: duplájára emelték a családi pótlékot. Az igazság azonban az, hogy a családok sokszor nem többet kaptak, hanem éppen ellenkezőleg, kevesebbet.

Ha a Fidesz alakít új kormányt az országgyűlési képviselőválasztást követően, a lehető leghamarabb visszaállítja a családtámogatási rendszert, amelyet a mostani koalíció szétvert – közölte *Áder János*,

a párt képviselőcsoportjának vezetője minapi sajtótájékoztatóján.

MŰVÉSZETÜNK

Belátható időn belül létre kell jönnie egy roma kultúrát szolgáló intézménynek. Itt kapnának bemutatkozási lehetőséget a már létező cigány művészeti csoportok, és ennek az intézménynek kellene segítenie újabbak születését – mondta nemrégiben *Kállai Katalin*, a kulturális minisztérium roma ügyi stratégiai főtanácsadója.

PROGRAMCIGÁNYSÁG

A roma politikai szervezetek jelentős része bizakodva fogadta 2002-ben az MSZP-SZDSZ koalíció győzelmét. A „jóléti rendszerváltás” azonban elmaradt, s a bizalom mára erősen megcsappant. A cigány politikuskok ma már eltávolodnak a pártoktól, és önálló parlamenti képviselőben reménykednek.

PIACGAZDASÁG

Az elmúlt másfél évben nem történt semmi a munkanélküliség megállítása érdekében, ezért Magyarországnak valódi megoldásokra van szüksége. Szolidáris piacgazdaságra, ahol a piac eredeti értelme, vagyis az emberek közötti megegyezés ismét polgárjogot nyer. Ezért beszélünk új államról: a magyar szolidaritás államáról, amely védi és támogatja a magyar munkahelyeket, a munkavállalókat, a magyar vállalkozásokat, a magyar családokat és az otthonokat.

AZ MSZP LISTÁJA

Keves esélye van széklet kapnia a rövidesen megalakuló új Parlamentben *Teleki László* romaügyi államtitkárnak, mert a Népszava február 7-i számában megjelent információk szerint a szocialista párt országos listáján

mindössze a 65. helyet kapta. Még kevesebb remény mutatkozik *Kállai Katalin* országos elnökségi tag befutására, mert neki a 82. helyet szánják. A Fidesz februári kongresszusán döntött az országos és területi listájáról. Nagy az esélye, hogy a Fidesz listán, a Lungo Drom-mal kötött szövetség eredményeként több cigány származású képviselő is biztos befutó helyen szerepel majd.

INDIAI UTAZÁS

Február 21-én a Nemzeti Galériába került állandó kiállításra Szentandrassy István cigány festőművész képe, melynek a címe Indiai utazás. A bemutató sajtótájékoztatón a festőművész a következőket fogalmazta meg: – Amire én figyelmeztettem, hogy várják már el ettől az országtól azt a mérhetetlen tehetséget, azt a mérhetetlen gyönyörű kultúrát, amit napról napra hihetetlen gyönyörű emberi tartással emberek művelnek, akár magyar festőről vagy akár roma festőről legyen szó.

Rólunk mondták

Szeretnénk megtudni, hogy miként vélekednek a társadalom nem roma tagjai a cigányságról, helyzetünkről és a lehetőségeinkről.

Sokat gondolkodtam azon, hogy mitől függ az, hogy a cigányság körében ki mit ér el életében? Függ a családtól, amibe beleszülettek, függ a kitarásuktól, hogy az első kudarcok után nem hagyják abba, hanem végig csinálják azt, amit elkezdtek. Ismerőseim közt vannak jó és rossz példák is. A cigányságnak sok jó tulajdonsága van. A zene, a tánc, rajzolás, festés, kézművesség és a jószívűség, amikor az utolsó falatkákat is megosztják a másikkal. De sajnos van ismeretségemben rossz, sajnálatos példa is, amikor a gyermekek a szüleik, nagyszüleik sorsára jutnak. Ugyanolyan nehezen élnek mint ők. Nincs munkájuk, sőt semmi jövedelmük, a lány gyermekek férjhez mennek,

jön a gyermek és segélyből, a családi pótlékból tengetik életüket. Talán a nyolc osztályt ki-járták, de tovább sajnos nem tanultak. Véleményem szerint csak tanulással és tanulással lehet előre jutni. Ha nem akarnak egész életükben minimálbéren, alkalmi munkán, segédmunkán élni. Nos egy út van: szakmát kell tanulni, esetleg leérettségizni, és tovább tanulni! Aki tud és igazán akar dolgozni, az talán el tud helyezkedni. Előbb vagy utóbb meglesz a kitarásnak a gyümölcse.

Duszkané Durkó Márta